



## **„Gwiazda”, „Dom światła i rozrywki”, „kino ruskie” - oto iławskie kina, które pamiętają już tylko nieliczni!**

data aktualizacji: 2024.07.21



**Nie tylko „Kino Lenino”! Dzisiejszy Kinoteatr "Pasja" miał licznych poprzedników. Przewodniczka Bernadeta Trojan, na podstawie wspomnień Moniki Krajnik, która urodziła się w Iławie pod koniec lat 30-tych i mieszka tutaj do dziś, opowiada, gdzie jeszcze w dawnej Iławie chodziło się na filmy...**

**Relacje uczestników i świadków, świadectwa, wspomnienia - to jedne z ważniejszych historycznych źródeł. Dzięki tym ostatnim dowiedzieliśmy się więcej o dawnych iławskich kinach.**

---

*Powszechnie znane chyba wszystkim iławianom jest Kino "Lenino" - dzisiejszy kinoteatr "Pasja". A czy wiedzieliście, że w dawnej Iławie funkcjonowały jeszcze inne kina: na rynku starego miasta, na dzisiejszej ulicy Niepodległości czy u zbiegu ulic Skłodowskiej i 1 Maja?*

---

**Dawno już nie istnieją, dziś nie ma już nawet budynków, w których kiedyś funkcjonowały! A jednak wspomnienia o tych kinach nie zatarły się w pamięci pani Moniki Krajnik.** Tymi wspomnieniami ławianka, która mieszka w naszym mieście od przedwojnia po dziś dzień (jak podaje Ławska Kronika Cyfrowa, urodziła się w 1937 r.), **podzieliła się z przewodniczką turystyczną Bernadetą Trojan.** Ta z kolei spisała te wspomnienia i już miała okazję przedstawić je publicznie uczestnikom sobotniej historycznej wycieczki po Ławie pod hasłem "Kino i literatura".

**- Kino na starym mieście mogło gościć 20-30 osób. Kino to nazywało się "Stern" ("Gwiazda" - przyp. red.), a zniknęło na rzecz późniejszego kina, które znajdowało się na dzisiejszej ulicy Niepodległości i nazywało się "Lichtspielhaus" - "Dom światła i rozrywki". To z kolei kino mogło pomieścić 200 widzów. Było uczęszczane przez mieszkańców Deutsch Eylau, odbywały się tam projekcje ważnych produkcji filmowych. Pani Monika Krajnik pamięta, że jako dziewczynka oglądała tam bajki, ale też inne filmy. Kolejne kino, o którym Pani Monika wspomina, znajdowało się u zbiegu ulic Skłodowskiej i 1 Maja, nazywano je "kinem ruskim", zostało zbudowane przez jeńców niemieckich. Był to parterowy budynek o różowej elewacji i wielkich oknach. Kino to zniknęło w latach 50-tych - w tym okresie rolę głównego kina w Ławie przejęło oczywiście "Kino Lenino", znane dziś jako Kinoteatr "Pasja" - opowiada przewodniczka.**

Wracając do historii: jak podaje Bernadeta Trojan, z informacji zebranych przez innego regionalistę Dariusza Paczkowskiego wynika, że w przedwojennej Ławie kino istniało także w koszarach.

**- Miejsc, gdzie odbywały się projekcje kinowe przed powstaniem kina na ulicy Niepodległości, mogło być znacznie więcej, ponieważ w tym pierwszym okresie powstawania kina niemieckiego do takich celów wykorzystywano różne sale, które mogły pomieścić**

**kilkadzieciąt osób** - komentuje Bernadeta Trojan. - **Do lat 20-tych kina nie uważano za istotną dziedzinę sztuki, uważano, że jest to rozrywka o charakterze prymitywnym, będącą banalnym odtwarzaniem rzeczywistości. Dopiero w latach 20-tych rozpoczęło się budowanie kin na większą skalę i ich dotowanie przez państwo, ponieważ zauważono ich kapitał kulturowy, oraz później - propagandowy. Zanim tak się stało, projekcje odbywały się w różnych miejscach - było to tak zwane kino objazdowe.**

Dziś tradycyjne kino coraz częściej przegrywa w potyczce z gigantycznymi platformami z rozrywką na życzenie. Kiedyś, jak podkreśla Bernadeta Trojan, pełniły bardzo ważną funkcję: integrującą lokalną społeczność, motywującą, kulturotwórczą. Było tak także w Iławie przed wojną i po wojnie, gdy m.in. pod okiem wieloletniej dyrektor kina w Iławie Ireny Nowickiej tworzono kulturę, wyłaniano jej lokalnych liderów i integrowano nową, napływową ludność tych ziem.

*Tekst i zdjęcia: Marta Chwałek.*

*Opowiedziała na podstawie wspomnień p. Moniki Krajnik przewodniczka Bernadeta Trojan.*

***"Lichtspielhaus", czyli "Dom światła i rozrywki" na dzisiejszej ulicy Niepodległości. Najważniejsze kino przedwojennej Iławy. Ten budynek już nie istnieje, a znajdował się w sąsiedztwie banku - akurat ten obiekt stoi do dzisiaj i pełni tę samą funkcję co w przedwojennej Iławie.***

***W czasach świetności kina "Lichtspielhaus" dzisiejszy Kinoteatr "Pasja" nie pełnił jeszcze funkcji kina - był miejską halą, gdzie organizowano obchody najważniejszych uroczystości.***



***Zgodnie ze wspomnieniami pani Moniki Krajnik niewielkie kino "Stern" znajdowało się na piętrze wąskiego budynku, który stał na skraju rynku starego miasta, zanim wybudowano tutaj obiekt widoczny w centralnej części tego zdjęcia.***



***A to już znany wszystkim Kinoteatr "Pasja" - tylko tynk zdecydowanie brzydszy niż dzisiaj.***



Źródło:

<https://www.infoilawa.pl/aktualnosc/item/75267-gwiazda-dom-swiatla-i-rozrywki-kino-ruskie-oto-ilawskie-kina-ktore-pamietaja-juz-tylko-nieliczni>